

AVG voor leerplicht en RMC in een notendop, versie februari 2019

Sinds 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG, ook wel bekend onder de Engelse afkorting GDPR) van toepassing. Dit brengt ook voor gemeenten meer verplichtingen met zich mee bij het werken met persoonsgegevens. Om gemeenten een handvat te bieden heeft de VNG een handreiking opgesteld in de vorm van een stappenplan. Dit biedt een globaal overzicht van de belangrijkste maatregelen die genomen moeten worden.

Ook voor de afdelingen leerplicht en RMC van gemeenten is het stappenplan goed toepasbaar. [Het stappenplan is hier te vinden](#). Kijk voor een kort overzicht van wat de AVG inhoudt [hier](#). Hieronder is beknopt weergegeven waar medewerkers leerplicht en RMC aan moeten denken om 'AVG-proof' te werken. Deze weergave is niet volledig, beantwoordt niet alle vragen en is niet voldoende om een organisatie 'AVG-proof' te maken. Deze notitie geeft richting en is een startpunt voor vervolgstappen. Door middel van doorlinken krijg je uitgebreide informatie bij ieder onderwerp. Hierbij is gebruik gemaakt van de beschikbare informatie van de VNG en de Autoriteit Persoonsgegevens.

De afdelingen leerplicht en RMC vallen voor wat betreft het invoeren van de AVG onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten. De gemeenten waarvoor je de leerplicht of RMC taak uitvoert, dienen ervoor te zorgen dat de afdelingen leerplicht en RMC 'AVG-proof' zijn. Hiervoor is de input van de medewerkers leerplicht en RMC nodig.

Leerplicht en RMC hebben een eigen verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de afdeling 'AVG-proof' is. Als professional ken je de eigen wet- en regelgeving en kun je alle werkprocessen AVG-proof inrichten. Als verwerker van persoonsgegevens en verwerkingsverantwoordelijke ben je er verantwoordelijk voor dat de AVG op de juiste wijze wordt toegepast.

Functionaris gegevensbescherming

In de AVG is bepaald dat gemeenten verplicht zijn een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aan te stellen. De taak van de FG is om gemeenten en de medewerkers te informeren en te adviseren over de AVG. Tevens houdt de FG toezicht op de naleving van de AVG en is de FG aanspreekpunt voor de Autoriteit Persoonsgegevens. Vaak hebben gemeenten ook privacy adviseurs, waar je in eerste instantie met vragen naartoe kunt. Ga voor jezelf na hoe het in jouw gemeente geregeld is.

De verwerkingsverantwoordelijke (in dit geval gemeente) bepaalt waarom persoonsgegevens worden verzameld en hoe dat gebeurt. De verwerker is degene die de opdracht van de verwerkingsverantwoordelijke uitvoert. De FG of privacy adviseur is voor leerplicht en RMC dus de persoon om mee samen te werken. Samen met de FG of privacy adviseur van jouw gemeente of centrumgemeente organiseer je i.i.g. het volgende:

- een privacybeleid dat openbaar is gemaakt. Bijvoorbeeld op de leerplicht-/RMC-website en/of gemeentelijke website.
- een register van verwerkingen. Hiervoor gebruik je het overzicht van gegevens die je op basis van je wettelijke taak mag verwerken. Maak afspraken over hoe het register van verwerkingen wordt bijgehouden. Dit is geen formele taak van de FG. Deze taak kán wel bij de FG belegd worden.
- leerplicht-/RMC-werkprocessen zijn AVG-proof en alle medewerkers en samenwerkingspartners zijn hiervan op de hoogte.
- samen met de FG is afgestemd of er bij het delen van gegevens een verwerkersovereenkomst nodig is en of de gegevensverwerkingen voldoende zijn beveiligd. Is dit niet het geval dan stel je vast welke maatregelen genomen moeten gaan worden. Bij voorkeur wordt een privacy impact analyse gemaakt.

Verwerken van gegevens

Gegevens mogen uitsluitend worden verwerkt indien er sprake is van een wettelijke grondslag. De volgende grondslagen worden in de AVG genoemd:

- Toestemming van de betrokken persoon.
- De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de uitvoering van een overeenkomst.
- De gegevensverwerking is noodzakelijk voor het nakomen van een wettelijke verplichting.
- De gegevensverwerking is noodzakelijk ter bescherming van de vitale belangen.

- De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of uitoefening van openbaar gezag.
- De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de behartiging van de gerechtvaardigde belangen.

We onderscheiden drie typen persoonsgegevens: gewone, bijzondere en strafrechtelijke gegevens. In de regel kunnen leerplicht en RMC alleen de gewone persoonsgegevens verwerken. De verwerking van [bijzondere](#) en [strafrechtelijke](#) persoonsgegevens is verboden. Tenzij je een beroep kunt doen op een specifieke wettelijke uitzondering én op 1 van de 6 grondslagen voor het verwerken van 'gewone' persoonsgegevens. De strafrechtelijke gegevens met betrekking tot ongeoorloofd verzuim zijn de enige strafrechtelijke gegevens die mogen worden verwerkt door leerplicht/RMC. Bijzondere persoonsgegevens die duidelijk een relatie hebben met het ongeoorloofd verzuim mogen verwerkt worden door leerplicht/RMC als er een wettelijke basis is om deze te verwerken (bijvoorbeeld melding DUO). Beschrijf zo feitelijk mogelijk.

Bij alle verwerkingen dien je in het register van verwerkingen het doel en de grondslag van verwerking aan te geven. Voor iedere grondslag worden bijzondere voorwaarden gesteld waaraan moet worden voldaan. [Lees hier meer informatie hierover.](#)

Dataminimalisatie

Met de komst van de AVG blijft dataminimalisatie een wettelijk vereiste. Het beginsel dataminimalisatie gold al voor de oude wetgeving en is in de AVG uitgebreid. Dataminimalisatie houdt in dat bij het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens niet méér gegevens mogen worden gebruikt dan strikt noodzakelijk is om het doel te bereiken. Dit betekent dat je bij het verwerken van persoonsgegevens van tevoren moet bedenken welke persoonsgegevens je écht nodig hebt om de wettelijke leerplicht-/RMC-taak uit te voeren.

Wat zijn de ervaringen in de de praktijk ?

We zijn ons ervan bewust dat we alleen gegevens mogen vastleggen waarvoor een rechtvaardig doel is. Dit is voor leerplicht en RMC alleen te herleiden uit de wettelijke taak. Zo is leerplicht bevoegd om verzuimmeldingen te ontvangen indien er sprake is van ongeoorloofd schoolverzuim en daar onderzoek naar te verrichten. Leerplicht is dus niet bevoegd om gegevens van een jongere vast te leggen als er géén sprake is van ongeoorloofd schoolverzuim bij deze jongere. Gegevens rondom ziekte en schorsing vallen onder geoorloofd verzuim. Deze gegevens mag leerplicht/RMC niet vastleggen, ook niet met toestemming van de ouders. Er is geen wettelijke grondslag voor. Zodra de school het ziekteverzuim aanmerkt als ongeoorloofd verzuim en dit bij de leerplichtambtenaar meldt, kan de informatie hierover worden verwerkt.

Deelname aan een ZAT/MDO

Deelname aan ZAT/MDO mag. Als er geen sprake is van schoolverzuim dan kunnen de gegevens van de besproken jongeren en de informatie uit deze bespreking niet worden vastgelegd in het leerplichtadministratiesysteem. Er is namelijk geen sprake van ongeoorloofd schoolverzuim dus geen wettelijke grond.

BSN-nummer

Het is niet altijd duidelijk of een BSN-nummer een bijzonder persoonsgegeven is. Leerplicht/RMC mag BSN-nummers vanuit de wettelijke taak gewoon verwerken. Als je twijfelt of je een persoonsgegeven mag verwerken of op de juiste wijze verwerkt, neem dan altijd contact op met de FG van jouw gemeente of centrumgemeente.

Rechten van betrokkenen

Bij de uitvoering van de AVG dien je rekening te houden met een aantal rechten die betrokkenen hebben.

- Het recht op dataportabiliteit. Het recht om persoonsgegevens over te dragen (NIEUW).
- Het recht op vergetelheid. Het recht om 'vergeten' te worden (NIEUW).
- Recht op inzage. Dat is het recht van mensen om de persoonsgegevens die je van hen verwerkt in te zien.
- Recht op rectificatie en aanvulling. Het recht om de persoonsgegevens die je verwerkt te wijzigen.
- Het recht op beperking van de verwerking: het recht om minder gegevens te laten verwerken.

- Het recht met betrekking tot geautomatiseerde besluitvorming en profilering. Oftewel: het recht op een menselijke blik bij besluiten.
- Het recht om bezwaar te maken tegen de gegevensverwerking.
- Ten slotte hebben mensen recht op duidelijke informatie over wat er met hun persoonsgegevens wordt gedaan en hoe zij gebruik kunnen maken van deze rechten. Bespreek met de FG of er voldoende uitwerking is gegeven aan deze rechten in het privacy beleid.